

Justitiedepartementet
Åklagarenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över SOU 2015:31 – Datalagring och integritesskydd

Tele2 Sverige AB ("Tele2") har beretts tillfälle att yttra sig över ovanstående utredning. Tele2 önskar med anledning härav anföra följande.

Generellt om utredningen analys och slutsatser

Tele2:s generella uppfattning avseende utredningen, efter att ha tagit del av dess analys och slutsatser, är att utredningen överhuvudtaget inte tycks ta den mycket allvarliga kritik som EU-domstolen riktat mot det numera ogiltigförklarade datalagringsdirektivet 2006/24, i dess dom den 8 april 2014 i de förenade målen C-293/12 och C-594/12, Digital Rights Ireland Ltd m.fl. (EU:C:2014:238), på allvar. Utredningen synes helt enkelt blunda för det faktum att direktivet, som i allt väsentligt varit utformat på samma sätt som de svenska datalagringsbestämmelserna alltjämt är, befunnits stå i strid med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2012/C 326/02) ("Stadgan"), vilket naturligtvis är mycket allvarligt.

Istället utgör utredningen ett försvar till varje pris av det nuvarande svenska datalagringssystemet. Generella upplysningar från de brottsbekämpande myndigheterna tas för sanningar som inte på något sätt ifrågasätts medan de enskildas behov av integritetsskydd hamnar väsentligt mer i skymundan i utredningen. Inte någonstans i utredningen nämns t.ex. hur negativt samhällsnyttan skulle drabbas om allmänheten i allt högre grad upplever elektroniska kommunikationstjänster som redskap för myndigheternas övervakning och därmed t.ex. skulle välja att begränsa sitt användande av tjänsterna.

Sverige är idag världsledande inom IT och telekom och utvecklingen med smartphones och surfplattor har tillsammans med bättre täckning och snabbare internetuppkopplingar skapat nya möjligheter. Svenska folket mobilsurfar idag mer än någonsin och vi tillbringar allt mer tid på sociala medier, delar med oss allt mer av vår vardag och förlitar oss på uppkoppling och e-identifieringar för allt fler av våra myndighetskontakter. Enligt stiftelsen .SE tillbringar varje svensk i snitt 21,6 timmar på internet varje vecka och över de senaste fyra åren har datatrafiken i de svenska mobilnäten ökat med hela 645 procent. Användandet av elektroniska kommunikationstjänster är idag så utbrett att tjänsterna måste anses utgöra ett mycket viktigt fundament i det svenska välfärdssamhället. Detta fundament och dess utveckling måste samhället rimligen värna om och detta gäller i synnerhet som de elektroniska kommunikationstjänsterna bidrar till såväl produktivitet och yttrandefrihet som delaktighet i samhället.

Tele2 Sverige AB

P O Box 62, SE-164 94 Kista, Sweden • Tel +46 8 5626 4000 • Fax +46 8 5626 4200 • Office Borgarfjordsgatan 16
Head Office in Kista • Reg No 556267-5164 • VAT No SE556267516401 • www.tele2.se

I takt med att vi lägger en allt större del av våra liv på internet och att allt fler saker blir uppkopplade ökar dock de digitala fotavtrycken som vi lämnar efter oss. Dessa fotavtryck är naturligtvis extremt integritetskänsliga eftersom man med fotavtrycken mer eller mindre kan kartlägga en persons vardag. Enligt nu gällande lagstiftning skall dock samtliga dessa digitala fotavtryck sparas av teleoperatörer i sex månader – ett lagringskrav som påverkar alla svenskar som använder internet hemma eller i mobilen, ringer, skickar sms eller mms. Vi vet att många av våra kunder är bekymrade över detta. Detta gäller i synnerhet som svenska myndigheter i allt större utsträckning begär tillgång till de lagrade uppgifterna. Tendensen är också att myndigheter i allt mindre grad avgränsar sina krav på utlämning av trafikuppgifter, och att de i stället vill få ut så mycket information som möjligt – utan hänsyn till den integritetskränkning det innebär för oskyldiga medborgare, vars trafikdata och uppgifter kan bli granskade av såväl polis som andra myndigheter.

Tele2 är av uppfattningen att utvecklingen i Sverige går åt helt fel håll och vi är bekymrade över att utvecklingen i förlängningen kommer att påverka svenskarnas syn på elektroniska kommunikationstjänster där medborgarna i allt högre grad ser tjänsterna som redskap för myndigheternas övervakning snarare än som ett samhällsviktigt fundament i deras vardag. Det vore inte bra för någon.

Det är milt sagt förvånande att utredningen överhuvudtaget inte behandlar ovanstående frågor utan istället helt inriktar sig på att på alla sätt försvara det nuvarande datalagringsystemet. Med denna utgångspunkt avfärdar utredningen i princip alla integritetshöjande åtgärder som skulle kunna vidtas på området för att stärka gemene mans tilltro till de elektroniska kommunikationstjänsterna över tid. Detta är enligt Tele2 djupt beklagligt.

Tele2 kan också konstatera att utredningen inte presenterar något övertygande underlag eller någon argumentation till stöd för att nyttan med den pågående datalagringen de facto är så stor som utredningen tycks göra gällande. Det finns t.ex. inga statistikuppgifter om någon ökad upplärning av brott eller att brott har kunnat förhindras som en direkt följd av datalagringen. Om det samhällsintresset av en fortsatt datalagring i nuvarande omfattning är så starkt som utredningen påstår är naturligtvis ett högst rimligt krav att ett underlag som stödjer detta påstående presenteras. I stället för att ta fram ett sådant underlag har utredningen dock alltså nöjt sig med myndigheternas blotta påståenden om nyttan med datalagringen. Detta gör att utredningens slutsatser framstår som oundersatta och framtagna på ett högst lättvindigt sätt med det primära målet att försvara de nuvarande svenska datalagringskraven. Tele2:s uppfattning är att detta tillvägagångssätt från utredningens sida är uppseendeväckande och detta gäller i synnerhet som datalagringen alltså utgör ett mycket långtgående intrång i den enskildes personliga integritet.

Givet utredningens fokus på att försvara det nuvarande datalagringsystemet snarare än att föreslå integritetshöjande åtgärder kan det snabbt konstateras att de lagstiftningsåtgärder som utredningen föreslår inte kommer att medföra mer än endast marginella förbättringar i den enskildes integritetsskydd i förhållande till nuvarande lagstiftning. Detta står i skarp kontrast till hur de aktuella frågorna behandlats i andra medlemsstater inom EU efter EU-

domstolens dom i målen C-293/12 och C-594/12. Numera har t.ex. de nationella datalagringsbestämmelserna helt upphävts i Nederländerna, Österrike, Belgien, Rumänien och Slovenien som en direkt följd av nämnda dom. Även i Storbritannien har man funnit att dess nationella datalagringsbestämmelser står i strid med Europakonventionen.

Tele2 tycker det är djupt beklagligt att utredningen inte tagit EU-domstolens mycket skarpa kritik mot det nuvarande datalagringsystemet på allvar. Detta gör att det helt enkelt blir svårt att ta utredningens slutsatser på allvar. Tele2:s uppfattning är rentav att utredningen är så bristfälligt genomförd att den överhuvudtaget inte kan läggas till grund för bedömningen av vilka ändringar som bör genomföras i den svenska lagstiftningen för att stärka den enskildes integritetsskydd, vilket varit utredningens uppdrag. Tele2 ser sig därför föranlett att i det följande istället lämna sin syn på ett antal åtgärder som Tele2 anser att lagstiftaren bör/måste vidta för att stärka integritetsskyddet för den enskilde i syfte att värna om det fundament som de elektroniska kommunikationstjänsterna utgör. Inledningsvis ser sig dock Tele2, givet vad utredningen anför, föranlett att ge sin syn på den nuvarande datalagringslagstiftningens förenlighet med Europakonventionen.

Tele2:s syn på den svenska lagstiftningens förenlighet med Stadgan

Frågan huruvida de svenska bestämmelserna om datalagring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ("LEK") står i överensstämmelse med EU-rätten är som bekant för närvarande föremål för domstolsprövning i Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten har också beslutat att inhämta förhandsbesked från EU-domstolen i aktuella frågor.

Tele2:s bestämda uppfattning, vilken Tele2 också gett uttryck för i ovanstående mål, är att de svenska datalagringsbestämmelserna, likt det numera ogiltigförklarade datalagringsdirektivet, står i strid med artiklarna 7 (respekt för privatlivet), 8 (skydd av personuppgifter) och 52.1 (rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning) i Stadgan. Tele2 grundar i allt väsentligt sin uppfattning i denna fråga på EU-domstolens dom i de förenade målen C-293/12 och C-594/12 men även på hur Stadgan tolkats i flera andra medlemsstater, såsom t.ex. i Nederländerna¹, Österrike² och Storbritannien³, när de nationella domstolarna i dessa medlemsstater, efter att EU-domstolen meddelat sin dom, haft att ta ställning till deras respektive nationella datalagringsbestämmelsers förenlighet med Stadgan. Även den s.k. artikel 29-gruppens uttalande med anledning av EU-domstolens dom har beaktats.⁴

Det torde knappast råda något tvivel om att ett krav på lagring av uppgifter avseende en persons privatliv och vederbörandes kommunikationer i sig utgör ett ingrepp i de rättigheter som är garanterade enligt artikel 7 i Stadgan. På samma sätt utgör ett sådant lagringskrav ett ingrepp i den grundläggande rätten till skydd för personuppgifter som är garanterad

¹ Se Rechtbank Den Haags dom den 11 mars i C09/480009/KG ZA 14/1575.

² Se Verfassungsgerichtshof dom den 27 juni 2014 i mål G 47/2012-49 m.fl..

³ Se High Court of Justice, Queens Bench Division, Divisional Court dom den 17 juli 2015 i mål CO/3665/2014, CO/3667/2014, CO/3794/2014

⁴ Se artikel 29-gruppens uttalande den 1 augusti 2014 i dnr 14/EN/WP 220.

genom artikel 8 i Stadgan.⁵ Det rör sig också om ett mycket långtgående intrång eftersom lagringen av data skapar förutsättningar för en övervakning som, även om den endast utövas retroaktivt i samband med att uppgifterna används, på ett permanent sätt under hela den tid uppgifterna finns lagrade inskränker medborgarnas rätt till skydd för privatlivets helgd. Den vaga känsla av att vara övervakad som detta skapar gör ingreppet särskilt allvarligt.

I fråga om det aktuella ingreppet i friheterna enligt artiklarna 7 och 8 i Stadgan kan anses motiverat på det sätt som krävs enligt artikel 52.1 i Stadgan så ifrågasätter Tele2 inte att kravet på lagring av data faktiskt svarar mot ett mål av allmänt samhällsintresse, dvs bekämpandet av allvarlig brottslighet. Tele2:s uppfattning är dock att det aktuella ingreppet inte kan anses proportionerligt eftersom det går långt utöver vad som kan anses som strängt nödvändigt.

Det kan till att börja med konstateras att likt det numera ogiltigförklarade datalagringsdirektivet ställer de svenska lagreglerna krav på att samtliga trafikuppgifter avseende telefoni i fasta nät, mobil telefoni, internetåtkomst, internetbaserad e-post och internettelefoni skall lagras. Lagreglerna omfattar således samtliga elektroniska kommunikationsmedel, vilkas användning har en mycket stor utbredning i Sverige och är av växande betydelse i var och ens vardagsliv.

Samtliga uppgiftskategorier som angavs i artikel 5 i det ogiltigförklarade datalagringsdirektivet skall också lagras enligt 6 kap. 16 a) § LEK och 39 - 43 §§ förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation. De svenska lagringskraven går rentav längre än lagringskraven i det ogiltigförklarade datalagringsdirektivet eftersom även uppgifter som används för att lokalisera en mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens slut samt uppgifter som genererats eller behandlats vid misslyckad uppringning skall lagras enligt de svenska lagbestämmelserna.⁶

De svenska lagringskraven omfattar också samtliga abonnenter och registrerade användare, dvs lagringskravet utgör i praktiken ett ingrepp i de grundläggande rättigheterna för nästintill hela Sveriges befolkning. Lagringskraven är följaktligen även tillämpliga avseende personer beträffande vilka det inte ens föreligger ett indicium som ger anledning att tro att deras beteende kan ha ett indirekt och avlägset samband med allvarliga brott. Något undantag från lagringskravet gäller inte heller för personer vilkas kommunikationer omfattas av tystnadsplikt enligt lag.

Det görs således inte några som helst begränsningar eller undantag från de svenska lagringskraven utan kraven avser alla elektroniska kommunikationsmedel, alla trafikuppgifter, alla personer och all geografi i hela Sverige.

Lagringstiden är också lika lång oberoende av vilken typ av kommunikationsmedel, uppgiftskategori, geografi och person det rör sig om, dvs lagringstidens längd är inte knuten

⁵ Se mål C-293/12 och C-594/12, punkterna 32-37.

⁶ Proposition 2010/11:46 s. 31 f.

till det specifika mål av allmänt samhällsintresse som lagringskraven har för avsikt att tillgodose, dvs bekämpandet av allvarlig brottslighet. Istället gäller alltså en generell reglering där alla uppgifter skall lagras under lika lång tid och detta oavsett hur viktiga de enskilda uppgifterna är för att bekämpa allvarlig brottslighet.

Tele2:s bestämda uppfattning är att den typen av generella och synnerligen långtgående lagringskrav som beskrivits ovan, vilka alltså inte är baserade på ett objektiva och tydligt beskrivet samband med det mål som lagringskravet är avsett att tillgodose, inte kan anses vara begränsat till vad som är strängt nödvändigt. Lagringskravet överskrider alltså de gränser som proportionalitetsprincipen uppställer enligt artiklarna 7, 8 och 52.1 i Stadgan och kravet är därför oförenligt med Stadgan.

Tele2:s bestämda uppfattning är även att det svenska datalagringskravet inte heller kan anses tillåtet på basis av rådande begränsningar i de svenska tillgångs- och skyddsreglerna. Tele2:s primära uppfattning är nämligen att ett så omfattande lagringskrav som de svenska lagbestämmelserna föreskriver i sig är att betrakta som ett så allvarligt och omotiverat ingrepp i de grundläggande friheterna enligt artiklarna 7 och 8 i Stadgan att kravet oavsett eventuella begränsningar i tillgången till och skyddet av de lagrade uppgifterna inte kan anses proportionerligt.

Härutöver skall det dock noteras att även i fråga om de svenska tillgångsreglerna finns det brister motsvarande dem som förelåg i det numera upphävda datalagringsdirektivet, vilka uppmärksammades särskilt av EU-domstolen i de förenade målen C-293/12 och C-594/12.⁷

Till att börja med kan det konstateras att vid begäran om utlämning av uppgifter enligt LEK respektive lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet ("inhämtningslagen") är myndigheternas tillgång till de lagrade uppgifterna inte underkastad någon förhandskontroll utförd av en domstol eller oberoende myndighet.

När det gäller begäran om utlämning av uppgifter enligt LEK krävs inte heller någon misstanke om brott av viss svårighetsgrad utan det räcker att det är fråga om misstanke om "brott" oavsett slag. Således kan uppgifter begäras ut enligt LEK även vid rena bötesbrott av mindre allvarligt slag.

Härutöver finns det inga begränsningar i de svenska lagbestämmelserna när det gäller antalet personer som har rätt att få del av uppgifterna hos de behöriga myndigheterna.

Vidare är den ersättning som myndigheterna har att utge vid en utlämningsbegäran inte knuten till mängden av uppgifter som begärs ut, utan ersättning utges per förfrågan oberoende av förfrågans omfattning.⁸ Det svenska ersättningssystemet är således inte utformat för att begränsa myndigheternas tillgång till de lagrade uppgifterna utan tvärtom

---

⁷ Se punkterna 59 – 68 i domen.

⁸ Ersättningssystemet är reglerat av Post- och telestyrelsen som meddelat myndighetsföreskrifter på området enligt ett bemyndigande i 6 kap. 16 e) LEK. Se PTSFS 2013:5.

ger ersättningsystemet incitament för myndigheterna att i en utlämningsbegäran fråga om fler uppgifter än vad som i själva verket kanske behövs eftersom en eventuell ny förfrågan kommer att generera en ny avgift för myndigheterna.

Slutligen är som ovan nämnts lagringstiden om sex månader fastställd utan att det gjorts någon åtskillnad mellan olika kategorier av uppgifter utifrån deras nytta för det mål som eftersträvas eller utifrån de personer som berörs.

Mot bakgrund av ovanstående brister är det Tele2:s bestämda uppfattning att även om Stadgan skall tolkas på så sätt att adekvat utformade begränsningar i tillgången till de lagrade uppgifterna i princip kan väga upp det ingrepp i friheterna enligt artiklarna 7 och 8 i Stadgan som lagringskravet utgör, vilket bestrids, så är de svenska tillgångsbestämmelserna under alla förhållanden förenade med så allvarliga brister att de inte är av sådant slag att de kan ”läka” eventuella brister i proportionaliteten när det gäller lagringens omfattning.

Tele2:s syn på vilka ändringar som måste vidtas i det svenska datalagringsystemet

Tele2 är baserat på vad som angetts ovan övertygat om att EU-domstolen i sitt förhandsavgörande i den pågående domstolsprocessen kommer att underkänna det svenska datalagringsystemet. Ett sådant beslut skulle innebära att datalagring i Sverige – även sådan som kan anses motiverad för att bekämpa allvarlig brottslighet – skulle bli olaglig och därför behöva upphöra omedelbart. Ett sådant scenario skulle naturligtvis innebära stora konsekvenser för stora delar av rättssamhället. Att stillasittande låta en sådan viktig fråga avgöras av EU-domstolen vore därför ett högt spel från den svenska lagstiftarens sida. Men det finns ännu tid för lagstiftaren att välja en annan väg och det är att genomföra lagändringar som på allvar säkerställer en bättre balans mellan svenska folkets rätt till integritet och myndigheternas behov av trafikdata för att kunna bekämpa allvarlig brottslighet. Tyvärr fallerar dock den remitterade utredningen helt här, vilket naturligtvis gör lagstiftarens arbete svårare.

Tele2:s uppfattning är dock att de viktigaste förändringar som måste genomföras omedelbart i det svenska datalagringsystemet för att stärka den enskildes integritet och för att få den svenska lagstiftningen i överensstämmelse med Stadgan kan sammanfattas i fem övergripande punkter enligt följande (ytterligare förslag på integritetshöjande åtgärder redovisas i nästföljande avsnitt som en del av Tele2:s syn på utredningens förslag):

1. Begränsa datalagringens omfattning

Begränsa datalagringen till det som är absolut nödvändigt ur brottsbekämpningssynpunkt. Utgångspunkten skall inte längre vara att lagra allt om alla personer och alla kommunikationsmedel under lika lång tid, utan riktad datalagring skall ske i den utsträckning som den kan motiveras på basis av misstanke om allvarlig brottslighet. Till grund för vilka uppgifter som de facto bör fortsätta att lagras för att kunna bekämpa allvarlig brottslighet bör verklig empiri

kring myndigheternas brottsbekämpande arbete läggas och inte, som i utredningens fall, ounderbrygda påståenden och antaganden.

2. *Skärp ramverket för brottsmisstankenivåer*

Genomför en översyn av vilken straffpåföljd på brott som skall krävas för att en brottsbekämpande myndighet skall kunna få ta del av de lagrade uppgifterna. Att rena bötesbrott skall ge myndigheterna rätt att få del av abonnemangsuppgifter måste rimligen ifrågasättas.

3. *Låt domstol eller oberoende myndighet förhandsgranska samtliga förfrågningar om uppgifter*

En oberoende domstol eller myndighet, exempelvis Statens Integritetsskyddsnämnd (SIN), bör av rättssäkerhetsskäl och för att värna om den enskildes integritet granska varje utlämningsbegäran från myndigheterna innan utlämning får ske. Detta bör alltså även gälla vid förfrågningar som sker enligt inhämtningslagen.

4. *Centralisera och professionalisera myndigheternas förfrågningar om uppgifter*

Centralisera de brottsbekämpande myndigheternas arbete med utlämningsärenden till en central expertfunktion med integritetsskyddsansvar och särskild kompetens. I dag är kunskapen hos de som begär tillgång till data i många fall otillräcklig, vilket äventyrar den enskildes integritetsskydd.

5. *Se över ersättningssystemet för utlämningar så att de brottsbekämpande myndigheterna får incitament att begränsa sina förfrågningar till det som är absolut nödvändigt*

Från och med januari 2014 är den ersättning som myndigheterna har att utge vid en utlämningsbegäran alltså inte knuten till mängden av uppgifter som begärs ut, utan ersättning utges per förfrågan oberoende av förfrågans omfattning. Tele2 har kunnat konstatera att sedan denna ändring genomfördes har myndigheternas förfrågningar ökat väsentligt i omfattning, vilket naturligtvis urholkar den enskildes integritetsskydd. Ersättningssystemet måste därför ses över.

Tele2:s syn på utredningens förslag

Till skillnad från de förslag som Tele2 lämnat ovan, vilka på ett påtagligt sätt skulle förstärka den enskildes integritetsskydd, så föreslår utredningen endast marginella förbättringar i den enskildes integritetsskydd i förhållande till nuvarande lagstiftning. Tele2:s bestämda uppfattning är att förändringarna inte kommer i närheten av vad som dels krävs enligt Stadgan, dels vad som kan anses motiverat ur integritetssynpunkt. Tele2:s syn på de olika frågor som lyfts av utredningen är följande.

Vilka uppgiftskategorier ska lagras?

Utredningens bedömning är att det inte bör göras några förändringar i fråga om vilka uppgifter som ska lagras enligt datalagringsbestämmelserna. Utredningen grundar denna

slutsats på att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har bedömt att samtliga uppgiftskategorier som lagras enligt dagens bestämmelser är av stor vikt för den brottsbekämpande verksamheten. Det saknas dock fakta och empiri som understöder dessa påståenden. Som nämnts ovan är det Tele2:s bestämda uppfattning att lagringens omfattning måste ses över. Riktad datalagring skall ske i den utsträckning som den kan motiveras på basis av misstanke om allvarlig brottslighet och här måste verklig empiri kring myndigheternas brottsbekämpande arbete läggas och inte, som i utredningens fall, oundersökta påståenden och antaganden.

Inhämtning av abonnemangsuppgifter

Tele2:s uppfattning är att utredningen ger uttryck för en felaktig syn på hur integritetskänsliga abonnemangsuppgifter är, där känsligheten av uppgifterna mer eller mindre viftas bort. Man kan givetvis inte som utredningen gör titta på känsligheten av abonnemangsuppgifter isolerat när integritetsfrågan behandlas. Uppgifter om vem som innehåller en viss IP-adress vid visst tillfälle är naturligtvis en väldigt känslig uppgift om de brottsbekämpande myndigheterna samtidigt har uppgift om vad IP-adressen använts till, vilket kan fås på olika sätt.

Tele2 välkomnar i och för sig de förslag som utredningen lämnar för att förstärka kontrollen över de brottsbekämpande myndigheternas tillämpning av reglerna om inhämtning av abonnemangsuppgifter. Tele2:s uppfattning är dock att förslagen inte är tillräckligt långtgående. Tele2:s uppfattning är t.ex. att beslut om inhämtning av abonnemangsuppgifter bör fattas av en central expertfunktion med integritetsskyddsansvar och särskild kompetens hos de brottsbekämpande myndigheterna. Även Skatteverkets och övriga myndigheters förfrågningar bör kanaliseras genom denna funktion. Tele2 anser vidare att myndigheternas begäran om utlämning av abonnemangsuppgifter bör stå under tillsyn av en oberoende expertmyndighet såsom t.ex. SIN.

Tele2 anser också som ovan nämnts att det bör göras en översyn av vilken straffpåföljd på brott som skall krävas för att en brottsbekämpande myndighet skall kunna få ta del av abonnemangsuppgifter. Att rena bötesbrott skall ge myndigheterna rätt att få del av dessa uppgifter måste rimligen ifrågasättas.

Vidare anser Tele2 att det avseende inhämtning av abonnemangsuppgifter bör införas en underrättelseskyldighet gentemot den enskilde, dvs att myndigheterna åläggs att informera den enskilde om att abonnemangsuppgifter begärts ut. Denna underrättelseskyldighet bör vara föremål för extern tillsyn.

Uppgifter som omfattas av yrkesmässig tystnadsplikt

Tele2 ställer sig bakom utredningens förslag att det bör införas en skyldighet att förstöra uppteckningar från hemlig övervakning och inhämtning av uppgifter enligt inhämtningsslagen i de delar uppteckningarna innehåller uppgifter som på grund av frågeförbudet i rättegångsbalken inte skulle ha kunnat inhämtas genom vittnesförhör i domstol. Mot bakgrund av de brister utredningen identifierat när det gäller myndigheternas rutiner för inhämtning av uppgifter som omfattas av yrkesmässig tystnadsplikt anser Tele2

dock även att det måste säkerställas att berörda myndigheter upprättar tydliga interna rutiner för hur sådana ärenden skall identifieras och hanteras och hur en efterlevnad av rutinerna skall säkerställas över tid. Rutinerna och dess efterlevnad bör vara föremål för extern tillsyn.

5. Inhämtningslagen

Utredningen har när det gäller myndigheternas begäran om utlämning av uppgifter enligt inhämtningslagen granskat ett urval av underrättelseärenden där inhämtningslagen har tillämpats av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket. Baserat på denna kartläggning är utredningens bedömning att myndigheternas tillämpning av inhämtningslagen med viss marginal lever upp till de krav som finns avseende kvalitet på den information som finns i ärendena när beslut enligt inhämtningslagen fattas och när det gäller behovet av information i ärendet. Utredningen har inte heller funnit några tecken på att lagen överanvänds utan är av uppfattningen att myndigheterna anstränger sig för att begränsa integritetsintrånget, både vad gäller avgränsning av personkrets, val av tidsperiod och hantering av inhämtad information.

Tele2 kan konstatera att utredningens slutsatser rimmar väldigt illa med vad SIN funnit i sin tillsyn. SIN har i nämnda tillsyn iakttagit brister både när det gäller de uppgifter som funnits med i underrättelserna, dokumentationen av skälen för besluten om inhämtning samt avseende de tidsperioder som besluten avsett. Nämnden har beträffande vissa typer av inhämtningar också konstaterat att myndigheterna som regel inhämtar uppgifter för den maximala tidsperioden och har därför funnit skäl att erinra myndigheterna om proportionalitetsprincipen i 2 § inhämtningslagen.⁹

Att utredningen under ovanstående förhållanden påstår att myndigheternas utlämningsärenden enligt inhämtningslagen i allt väsentligt hanteras väl är mildt sagt förvånande.

Tele2:s uppfattning är som ovan nämnts att en oberoende domstol eller myndighet av rättssäkerhetsskäl och för att värna om den enskildes integritet bör granska varje utlämningsbegäran från myndigheterna innan utlämning får ske. Detta bör alltså även gälla vid förfrågningar som sker enligt inhämtningslagen.

Tele2:s uppfattning är också som nämnts att beslut om inhämtning av uppgifter bör fattas av en central expertfunktion med integritetsskyddsansvar och särskild kompetens hos de brottsbekämpande myndigheterna. Detta bör även gälla för ärenden enligt inhämtningslagen.

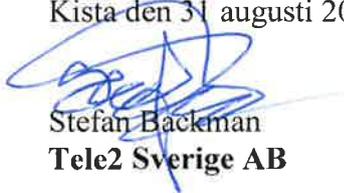
Vidare är det Tele2:s uppfattning att undantag självklart måste göras från operatörernas tystnadsplikt enligt LEK så att operatörerna kan påtala eventuella missförhållanden direkt till SIN.

---

⁹ Se SIN:s uttalande den 25 mars 2015 i dnr 46-2014.

Tele2 välkomnar däremot utredningens förslag att det tydliggörs i lagstiftningen att nämnden ska underrättas om beslut enligt inhämtningslagen genom att den beslutande myndigheten ger in själva beslutet till nämnden men anser att det kan finnas skäl att härutöver genom lagstiftningsinsatser genomföra förändringar även med avseende på myndigheternas dokumentationsskyldighet.

Kista den 31 augusti 2015

Stefan Backman
Tele2 Sverige AB